Projekt ***„Rutynie mówimy nie – podnoszenie konkurencyjności i atrakcyjności kształcenia sposobem zapobiegania wypaleniu zawodowemu”*** realizowany w ramach Programu Erasmus+

Opracowanie oparte na materiałach zdobytych na kursie:

„Grand Tour in Europe: creativity, innovation, active citizenship and intercultural dialogue”

Termin:	*13-18 marca 2017r.*
Miejsce:	*Florencja we Włoszech*
Autor opracowania:	*Beata Woźniak*
Tytuł opracowania:	*Początki Renesansu w słonecznej Florencji: Scenariusz wyjściowy do wielu przedmiotów szkolnych*
Zdjęcia:	*archiwum prywatne*

Ewaluacja po szkoleniu „Erasmus +” we Florencji
Temat szkolenia : *Grand Toure in Europe: creativity, innovation, active citizenshop and intercultural dialogue*

Temat opracowania: **Początki renesansu w słonecznej Florencji**

Początek epoki odrodzenia zasadniczo pokrywa się z końcem średniowiecza – można więc przywoływać tu symboliczne daty upadku Konstantynopola, końca wojny stuletniej czy odkrycia Ameryki przez Krzysztofa Kolumba. Daty te jednak są tylko symboliczne ze względu na płynne przejście od średniowiecza do renesansu, szczególnie we Włoszech, jego kolebce, i we Francji, w której szczególnie w sztukach pięknych długo panowała forma mieszana między sztuką gotycką i renesansową (styl gotycko-renesansowy). Ustalenie początku epoki renesansu utrudnia także fakt, że do różnych krajów dotarł on w różnym czasie, a w żadnej dziedzinie kultury w żadnym rejonie Europy nie wyparł do końca form średniowiecznych. Stosunkowo ostre granice między kulturą renesansową i średniowieczną pojawiają się w krajach, w których pojawia się on później, szczególnie w Niemczech.

Początek renesansu we **Włoszech** od dawna jest przedmiotem ostrych sporów w historii kultury – niektórzy badacze widzą go już w wieku XIII, inni dopiero w drugiej połowie wieku XV. Dawniej, szczególnie w zafascynowanej renesansem drugiej połowie XIX w., Dante uważany był za twórcę z pogranicza średniowiecza i renesansu, obecnie dość powszechnie uznawany jest za twórcę ściśle średniowiecznego – tylko niektóre ustępy *De monarchia* i *De vulgari eloquentia* zdają się temu przeczyć. Szczególnie sporna jest przynależność kulturowa wybitnych twórców wczesnego humanizmu włoskiego z XIV w. – Petrarki i Boccaccia.W sztukach pięknych styl renesansowy narodził się **we Florencji:** symboliczną datą i rzeczywistym przełomem artystycznym był konkurs na najlepszy projekt brązowych **drzwi** Baptysterium we Florencji

Baptistery of San Giovanni (Battistero)

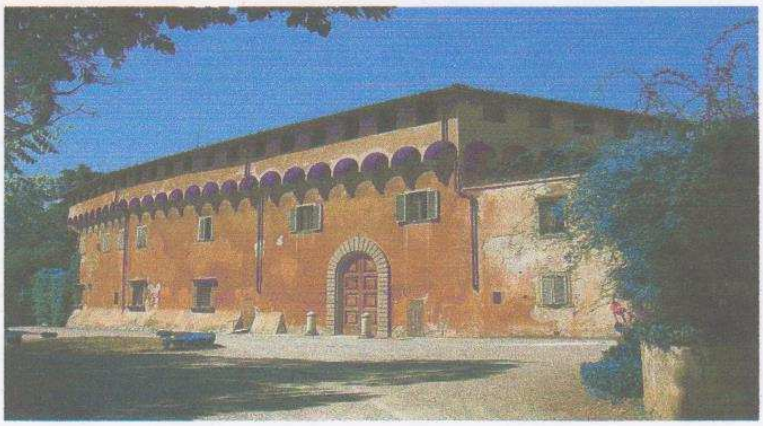
. Konkurs wygrał **Lorenzo Ghiberti** ,który swoim nietypowym projektem wzbudził zachwyt.

Później **Filippo Brunelleschi** zaprojektował **kopułę katedry florenckiej,** co zapoczątkowało renesans w architekturze, dlatego też często historycy za **kolebkę odrodzenia uznają Florencję.**

Katedra Santa Maria Del Fiore

Głównymi nurtami filozoficznymi renesansu były humanizm renesansowy, arystotelizm i platonizm. Cechą charakterystyczną humanizmu było zafascynowanie kulturą starożytnej Grecji i Rzymu oraz antropocentryzm. Humanizm renesansowy ożywił studia klasycznej łaciny i greki, co spowodowało odnowę naukowej i filozoficznej myśli starożytnej, a także klasycznej poezji i sztuki. Odrodzenie zainteresowania Platonem i jego kontynuatorami było częścią powrotu humanistów do zainteresowania kulturą starożytną. **Głównym ośrodkiem renesansowego platonizmu była Florencja**. Tam powstała **w 1462 r. Akademia Florencka**, mająca odradzać tradycję Akademii Platońskiej. Szkoła została założona pod mecenatem **Kosmy Medyceusza** w podarowanej przez niego Marsiliowi Ficinowi willi Careggi (**Montevecchio**).Akademia skupiała badaczy zainteresowanych filozofią Platona oraz jego komentatorów. W zamierzeniu miała odnawiać tradycje Akademii Platońskiej.

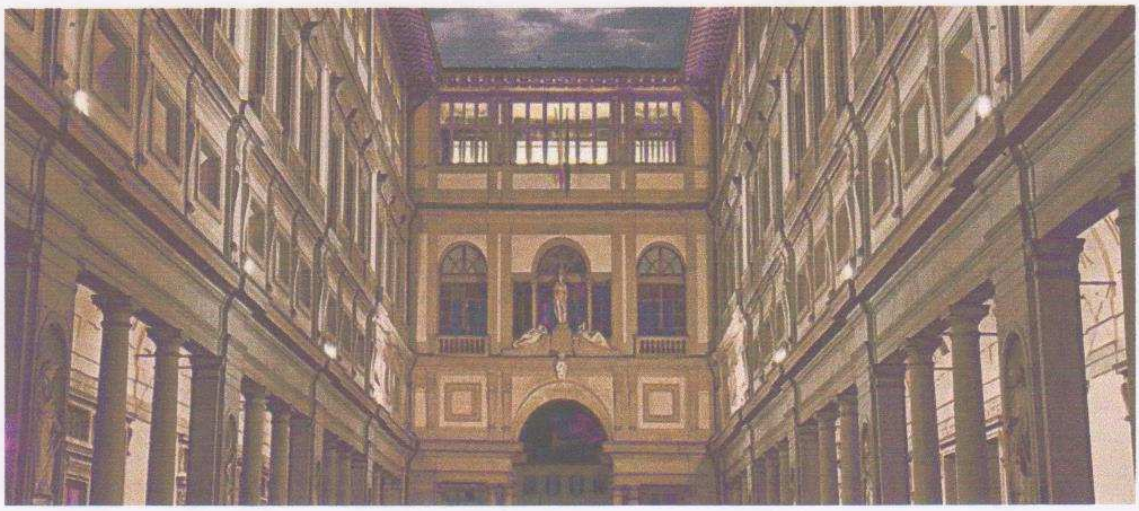

Literatura renesansu

W okresie renesansu dominującą literaturą była literatura włoska. W niej nowy kierunek rozwinął się o wiele wcześniej niż w innych krajach. Za prekursora literackiego renesansu uważa się **Dantego**, który podniósł język włoski do rangi języka kulturalnego, mimo że jest on największym poetą dojrzałego średniowiecza. Najwybitniejszym lirykiem był **Francesco Petrarca,** tworzący w XIV wieku, gdy na innych terenach trwało jeszcze literackie średniowiecze. Poezje liryczne pisał rzeźbiarz i malarz **Michał Anioł Buonarroti**. Największymi twórcami epiki byli **Ludovico Ariosto**, autor *Orlanda szalonego* i **Torquato Tasso**, autor *Jerozolimy wyzwolonej*. Do głosu zaczęły dochodzić piszące kobiety, z których najsłynniejsza była przyjaciółka Michała Anioła **Vittoria Colonna.** Prozę rozwijali **Baldassare Castiglione, Giorgio Vasari i Benvenuto Cellini**, słynny rzeźbiarz i złotnik. Aktywny na polu poezji i prozy był **Pietro Aretino**. Inspiracje włoskie były podejmowane w innych krajach.

Na uwagę zasługuje Giorgio Vasari , którego losy były związane z Florencją. W latach sześćdziesiątych na zlecenie Kosmy I Medyceusza wzniósł kompleks Uffizi, który następnie połączył korytarzem (*Corridoio Vasariano*) z rezydencją książąt - Pałacem Pittich. Do najważniejszych prac malarskich Vasariego należy dekoracja malarska w Palazzo Vecchio we Florencji oraz malowidło w kopule florenckiej katedry.

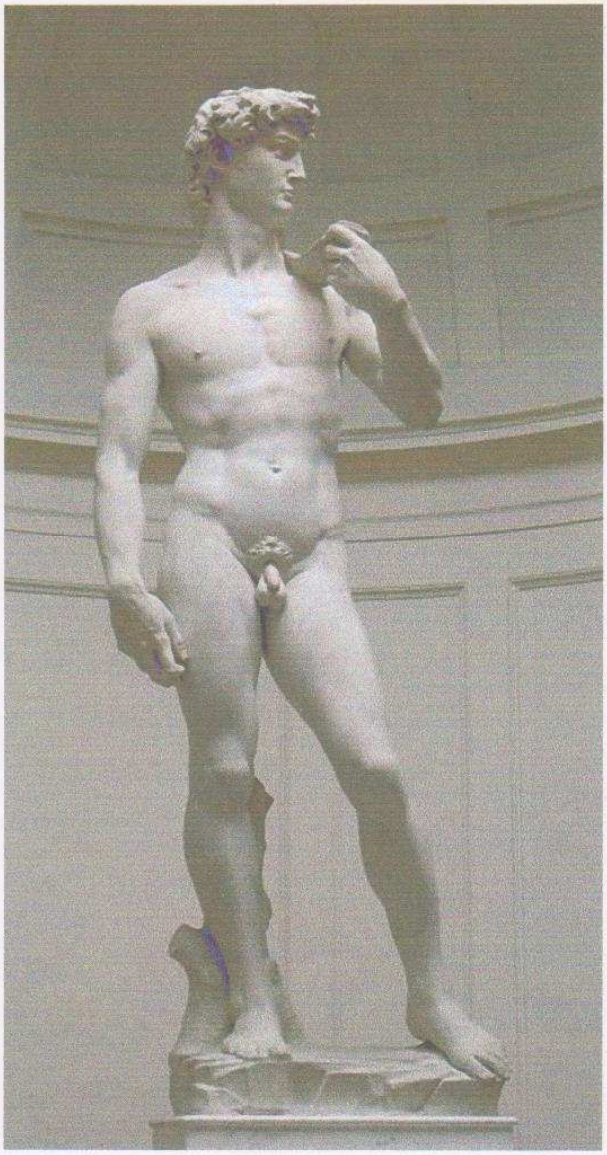
Dziełem życia Vasariego jest zbiór biografii najwybitniejszych artystów włoskich od Cimabuego do Michała Anioła *Żywoty najsławniejszych malarzy, rzeźbiarzy i architektów*). Vasari przedstawił typowo renesansową koncepcję historiograficzną, zakładającą upadek sztuki w średniowieczu i jej stopniowe odradzanie się od czasów Giotta aż do kulminacji w osobie Michała Anioła. Głównym ośrodkiem odrodzenia sztuk plastycznych była dla niego Toskania. Vasari pozostawił również po sobie *Wspomnienia* (*Libro delle ricordanze*).

Galleria degli Uffizi

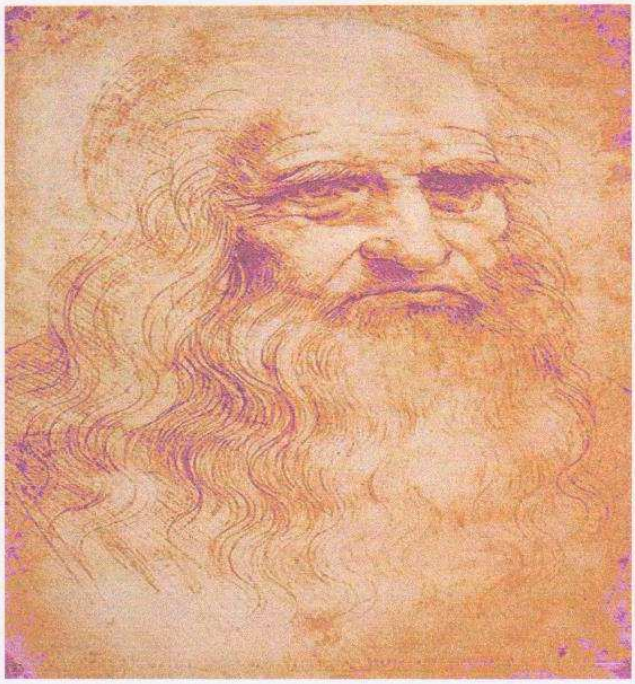
Twórcy renesansu

Michał Anioł (wł. Michelangelo), właśc. **Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni** (ur. 6 marca 1475 w Caprese, zm. 18 lutego 1564 w Rzymie) włoski malarz, rzeźbiarz, poeta i architekt epoki Odrodzenia. . Jego działalność artystyczna jest związana z Bolonią(1494–1495), **Florencją (1501–1505, 1517–1534)** a przede wszystkim z Rzymem (1496–1501, 1505–1517, 1534–1564), gdzie twórczość artysty objęta została mecenatem papieskim. **Wykształcony we florenckim warsztacie malarza Domenico Ghirlandaio, a w dziedzinie rzeźby w pracowni Bertolda di Giovanniego.** W roku 1501 podjął się wyrzeźbienia posągu ***.Dawida*** Prace nad tym dziełem zakończył 25 stycznia 1504 roku. Posąg stanął przed pałacem florenckiej Signorii.

Dawid – rzeźba Michała Anioła przedstawiająca biblijnego Dawida bezpośrednio przed walką z Goliatem. Uchodzi za jedno z najważniejszych dzieł renesansowej rzeźby. Obok *Piety* jest najbardziej znaną rzeźbą tego artysty. Posąg Dawida ma 5,17 m wysokości, wykonany został z dbałością o detale – artysta wyrzeźbił nawet naczynia krwionośne. Rzeźba ta jest pierwszym nagim posągiem od czasów starożytnych.

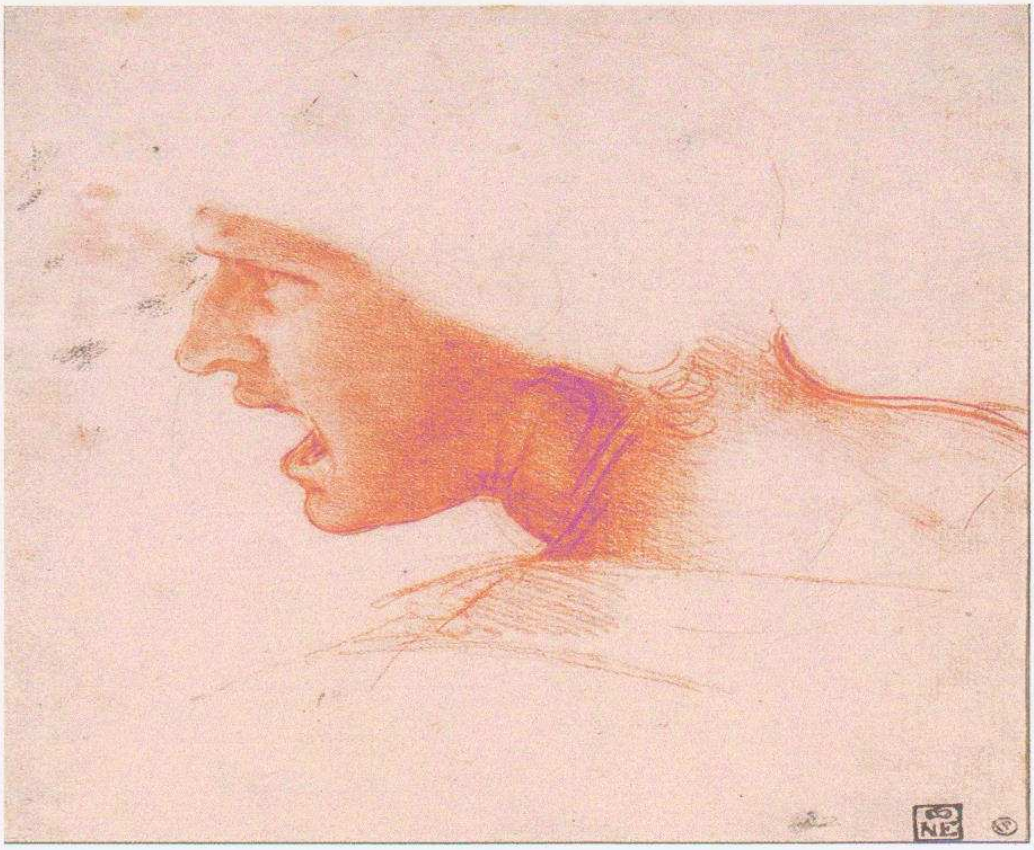
Leonardo da Vinci

Leonardo da Vinci, właściwie Leonardo di ser Piero da Vinci i (ur. 15 kwietnia 1452 w Anchiano, zm. 2 maja 1519 w Clos Lucé) – włoski renesansowy malarz, architekt, filozof, muzyk, pisarz, odkrywca, matematyk, mechanik, anatom, wynalazca, geolog, rzeźbiarz. Urodził się i wychował niedaleko Vinci, będąc nieślubnym synem notariusza ser Piera da Vinci i chłopki Cateriny. W rozumieniu współczesnym nie miał nazwiska, człon „da Vinci” oznacza bowiem „z miasta Vinci”. Jego pełne imię, nadane mu przy narodzinach, to „Leonardo di ser Piero da Vinci”, czyli „Leonardo, syn ser Piera z miasta Vinci”[a].

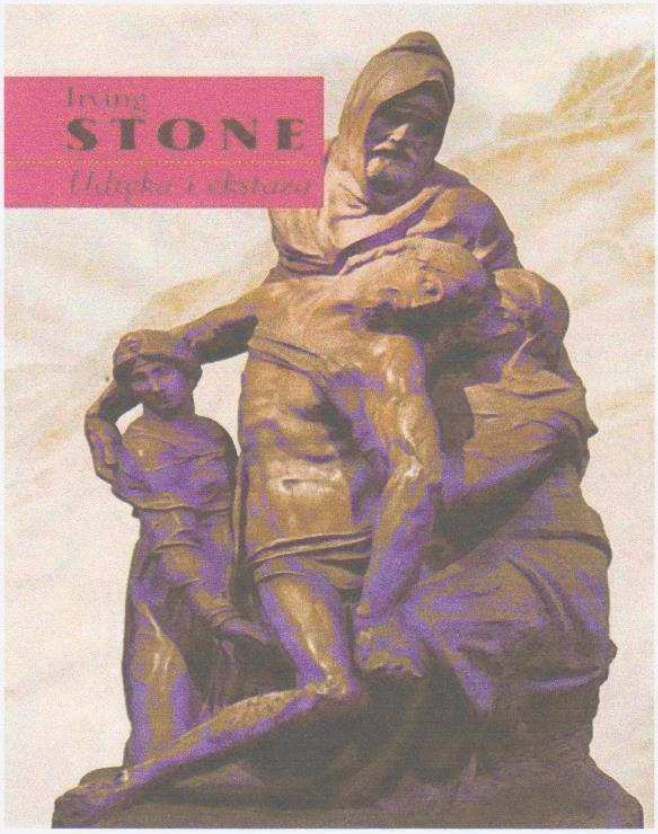
1 lipca 1472 został członkiem florenckiego bractwa malarzy o nazwie Bractwo św. Łukasza, działającego niezależnie od cechu malarzy Arte dei Medici e Speziali, uzyskując status niezależnego artysty-malarza. Z czasem Leonardo stał się znany i książęta włoscy zaczęli zabiegać o to, aby dla nich malował. W okresie rozkwitu olejnego malarstwa realistycznego Leonardo także stał się przedstawicielem tego stylu. Najwcześniej datowana praca Leonarda pochodzi z 5 sierpnia 1473 i przedstawia Rysunek krajobrazu. Czasem, oprócz malowania, modelował w gipsie kobiece i dziecięce głowy, ćwiczył grę na lutni oraz śpiew. Dziełem z wczesnego okresu pobytu we Florencji jest Portret Ginevry Benci. Legenda głosi, iż zakochał się w modelce, lecz jest to mało prawdopodobne. W 1478 Leonardo sporządził notatkę, iż rozpoczął wykonywanie dwóch obrazów Madonny. Pierwszy z nich to Madonna Benois. Co do drugiego natomiast nie ma pewności i z tej racji Leonardowi przypisuje się autorstwo wielu obrazów przedstawiających Madonnę, np.: Madonna z Dzieciątkiem i kotkiem, po którym pozostał tylko szkic. W tym samym roku, 10 stycznia Leonardo założył własną pracownię. Wówczas dostał pierwsze zlecenie na

wykonanie obrazu Wizje świętego Bernarda. W latach 1479–1481 Leonardo tworzył obraz Święty Hieronim na pustyni, lecz nie ukończył go. Z I okresu florenckiego pochodzi duża liczba rysunków technicznych przedstawiających najróżniejsze mechanizmy, najczęściej wojenne. Leonardo wykazywał także zainteresowanie przyrodą. Dziwiąc swoim zachowaniem otoczenie, z sympatii do zwierząt prowadził wegetariański tryb życia. Miał też w zwyczaju kupowanie ptaków tylko po to, aby je uwolnić. Po kilkumiesięcznej pracy nad Pokłonem Trzech Króli zdecydował o przeprowadzce. Tuż przed wyjazdem wykonał listę prac stworzonych we Florencji.

Szkic twarzy wojownika do obrazu Bitwa pod Anghiari

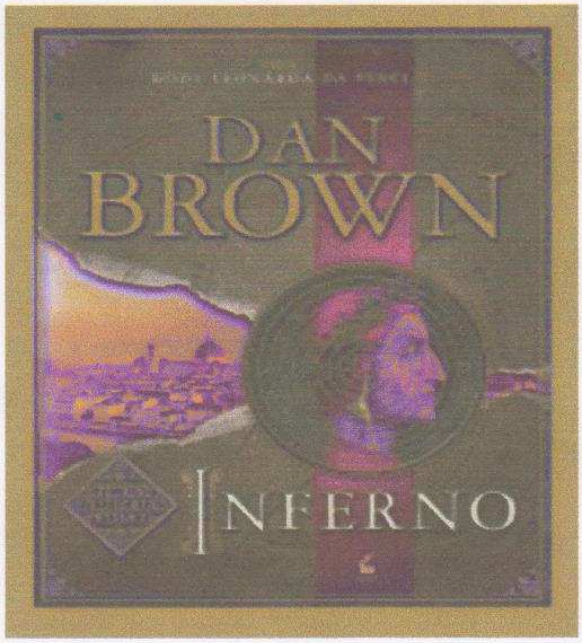
Florencja zachwyca swą historią – bogactwo renesansu kipi na każdym rogu. Kto powróci z tego miasta, może przenieść się do czasów odrodzenia, dzięki arcyciekawej powieści Irvinga Stone'a „ Udręka i ekstaza” , która opowiada między innymi o rzeźbieniu posągu Dawida przez Michała Anioła.

Irving Stone „Udręka i ekstaza”

Po powrocie ze szkolenia przeniosłam się na ulice i do muzeów Florencji dzięki książce Dana Browna „ Inferno”. Polecam tę powieść również tym, którzy dopiero mają zamiar wybrać się do kolebki włoskiego renesansu.

Szkolenie inspiruje mnie do rozwoju cały czas. :-)

Beata Woźniak

Kurs we Florencji; „Grand Tour in Europe.....” - rozwinięcie opracowania na inne przedmioty.

Uczestniczki kursu opracowały lekcję: Początki renesansu w słonecznej Florencji. Opracowanie jest bazą wyjściową dla wielu przedmiotów. Wzbogacone o poszczególne treści będzie jeszcze bardziej efektywne.

- Język polski:

a) temat wypracowania: „ Który przedstawiciel literatury Renesansu przemawia do mnie najbardziej i dlaczego?
b) temat lekcji: Porównanie literatury Renesansu w Polsce i we Włoszech

- Historia:

a) temat lekcji: Florencja jako kolebka Renesansu w Europie
b) temat lekcji: Historia epoki Odrodzenia
c) temat lekcji: Porównanie epoki Renesansu w Polsce i we Włoszech

- Geografia:

a) temat lekcji: Włochy/Florencja jako atrakcyjny kierunek turystyczny, klimat, krajobraz, ciekawe miejsca, bogactwa naturalne
b) temat lekcji: Polska czy Włochy? Gdzie spędzić wakacje? Co nas zachęca w każdym z krajów?

- Plastyka/sztuka

a) Temat lekcji: Dzieła renesansu
b) Temat lekcji: Ja w epoce Renesansu- różne plastyczne formy przekazu najciekawszych dzieł

- Lekcja wychowawcza

a) temat lekcji: Wycieczka po Europie. Czy warto podróżować?
b) temat lekcji: Czy jestem aktywnym obywatelem Europy?
c) temat lekcji: Tolerancja, różnice międzykulturowe